

Blåfjell Drift As
Adaveien 19
7884 SØRLI

Trondheim, 20.11.2020

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2020/14922

Saksbehandler:
Marthe Tangvold Bårdsen

Søknad om tillatelse etter forskrift om fremmede organismer 2020 - Innførsel til bruk i akvakultur - Ferskvannsorganismer

Miljødirektoratet gir Blåfjell Drift AS tillatelse til innførsel av inntil 500 000 øyerogn av røye (*Salvelinus alpinus*) til akvakulturformål, jf. forskrift om fremmede organismer §6.

Om søknaden

Det vises til søknad datert 17.11.2020 om tillatelse til import av inntil 500 000 øyerogn av røye (*Salvelinus alpinus*) fra Sverige, for innlegg på Blåfjell Drift AS sitt landbaserte, lukkede oppdrettsanlegg på Jule industriområde (konsesjonsnummer NT-LI-7, lokalitetsnummer 34977) i Lierne kommune, Trøndelag fylke, Norge. Materialet skal i sin helhet brukes til matfiskproduksjon. Det vises også til tidligere søknader og tillatelse til import gitt av Miljødirektoratet i 2015, 2016, 2017, 2018 og 2019 (våre referanser 2015/2989, 2016/10438, 2017/12096 og 2019/13531).

Søker opplyser at Blåfjell Drift AS har overtatt og viderefører produksjonsanlegget etter konkursen i det gamle Blåfjell AS inkludert alle konsesjoner og øvrige tillatelser og rettigheter. Blåfjell Drift AS ønsker å importere øyerogn fra Kjedgeåsen Fisk i Karlsskoga, Sverige. Øyerognen skal legges inn i Blåfjell Drift AS sitt landbaserte lukkede resirkuleringsanlegg i Sørli, Lierne. Anlegget ligger 15 km unna grensen til Sverige. Sørlivassdraget, som anlegget ligger ved siden av og som er anleggets resipient, drenerer østover til Sverige.

Tidsrommet for planlagt innførsel er 17.11.2020 - 26.11.2020.

Det rettslige grunnlaget

Etter forskrift 19. juni 2015 om fremmede organismer (forskriften) § 6, kreves det tillatelse for innførsel av organismer, herunder rogn av røye. Etter forskriften § 11 første ledd bokstav g, kreves det ikke tillatelse ved utsetting av akvatiske organismer som det er gitt tillatelse til utsetting av i medhold av akvakulturloven. Miljødirektoratet forutsetter at nødvendige tillatelser etter akvakulturloven blir innhentet.

Formålet med forskriften er å hindre innførsel, utsetting og spredning av fremmede organismer som medfører, eller kan medføre, uheldige følger for naturmangfoldet, jf. forskriften § 1. Miljødirektoratet kan, etter søknad, gi tillatelse til innførsel av røye. Prinsippene i

naturmangfoldloven §§ 8 til 12 er lagt til grunn som retningslinjer i vurderingen, jf. naturmangfoldloven § 7. Det kan ikke gis tillatelse hvis det er grunn til å anta at innførselen vil medføre vesentlige uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 6 andre ledd. Miljødirektoratet skal vurdere og fastsette de vilkår som anses nødvendige for å hindre uheldige følger for det biologiske mangfold, jf. forskriften § 15 tredje ledd.

Miljødirektoratets vurdering

Det sentrale i vurderingen av om det skal gis tillatelse til innførsel av øyerogn av svensk oppdrettsrøye, er om innførsel av slik rogn kan medføre risiko for uheldige følger for biologisk mangfold i Norge. Formålet med innførselen er bruk i landbasert oppdrett (matfiskproduksjon). Spørsmålet blir dermed hvor stor sannsynlighet det er for rømming fra det landbaserte anlegget, og hvilke følger eventuell rømming kan få for biologisk mangfold.

Konsekvenser for biologisk mangfold

Søker har opplyst at rogn som skal importeres er av svensk opprinnelse.

Vi viser til NINA Minirapport 381 - «Betenkning angående import av laksefisk» som fraråder import av utenlandsk oppdrettsrøye. I betenkningen står det at oppdrettsrøye «med stor sannsynlighet vil representere innføring av gener som ikke allerede eksisterer i Norge». Røye har en sirkumpolar utbredelse i Arktis, og på verdensbasis deles verdens røyebestander inn i fem evolusjonære grupper som kan relateres til geografiske områder som antakeligvis reflekterer rekolonisering fra ulike istids-refugier. Gruppen som norsk og svensk røye faller inn under er «Den atlantiske». I betenkningen står det videre at «en kan videre forvente at det finnes genetiske forskjeller mellom røyebestandene innenfor «Den atlantiske» gruppa i og med at genetisk strukturering er vanlig mellom røypopulasjoner som geografisk sett ligger nærmere hverandre enn disse gjør.»

Blåfjell Drift AS sitt oppdrettsanlegg ligger i Jule industriområde i Sørli i Lierne. Anlegget ligger ved nordenden av innsjøen Ulen, som er anleggets resipient, og som er en del av Sørlivassdraget. Ulen drenerer østover mot innsjøen Rengen, som delvis ligger i Sverige. En eventuell rømning vil være veldig uheldig for både norske og svenske røyebestander, men Miljødirektoratet mener eventuell rømt fisk fra dette anlegget vil ha mindre konsekvens for norske røyebestander, siden Sørlivassdraget drenerer østover til Sverige. Rogn som ønskes importert, er av svensk opprinnelse, men er derimot ikke fra den stedegne røyebestanden i vassdraget Ulen tilhører. Miljødirektoratet antar at sannsynligheten for negative effekter på ville røyebestander fra rømt oppdrettsrøye vil være større ved bruk av rogn med opphav i ikke-stedegne bestander, enn ved bruk av stedegent materiale. Samtidig vil effekten på stedegne bestander være mindre enn ved bruk av røye som ikke tilhører den atlantiske gruppa, eller ved bruk av fremmede arter som regnbueørret.

Sannsynlighet for rømming

Erfaringene så langt har vist at det er vanskelig å hindre rømninger og lekkasjer fra oppdrettsanlegg, enten de er landbaserte eller ligger i sjø. Rømt oppdrettsfisk kan påvirke de ville fiskebestandene på ulike måter. Dersom rømt oppdrettsrøye gyter med vill røye, vil den ville røyebestanden kunne endres genetisk, noe som blant annet kan føre til lavere produksjon av røye i vassdraget.

Sannsynligheten for at det vil rømme fisk fra dette anlegget vurderes av Miljødirektoratet til å være lav. I henhold til forskrift om krav til teknisk standard for landbaserte akvakulturanlegg for fisk, som

trådte i kraft 1.1.2018, må anlegg som eksisterte på tidspunktet forskriften trådte i kraft, herunder Blåfjell Drift AS, dokumentere forsvarlig rømmingsteknisk standard gjennom en rømmingsteknisk rapport, som blant annet skal inneholde tilstandsanalyse og risikovurdering. Slike anlegg må ha brukstillatelse som bekrefter at anlegget har en teknisk standard som oppfyller NS 9416:2013, innen 1.1.2021. NS 9416:2013 oppstiller blant annet krav til risikoanalyse, prosjektering, utførelse og drift, der hovedformålet er å forebygge rømming av fisk gjennom å sikre forsvarlig teknisk standard på landbaserte anlegg. Søker opplyser at anlegget er bygd og sikret mot rømming i henhold til NS 9416. Selv om man ikke kan utelukke teknisk eller menneskelig svikt som kan medføre rømming av fisk, er så langt Miljødirektoratet kan vurdere, sannsynligheten for rømming fra landbaserte resirkuleringsanlegg som bygges og driftes i henhold til NS 9416, liten. Miljødirektoratet legger derfor til grunn at anlegget oppfyller prinsippet om miljøforsvarlige driftsmetoder og teknikker i naturmangfoldloven § 12.

Miljødirektoratet har ved tidligere søknader vært i kontakt med Länsstyrelsen i Jämtland, som er enige i at sannsynligheten for at fisk vil rømme fra anlegget er liten.

Konklusjon

En eventuell rømning vil være veldig uheldig, men Miljødirektoratet mener eventuell rømt fisk fra dette anlegget vil ha mindre konsekvens for norske røyebestander, siden Sørlivassdraget drenerer østover til Sverige. Miljødirektoratet har ved tidligere søknader vært i kontakt med Länsstyrelsen i Jämtland, som er enige i at sannsynligheten for at fisk vil rømme fra anlegget er liten.

Paragraf 8 i Naturmangfoldloven sier at offentlig beslutningstaking skal bygge på vitenskapelig kunnskap. Ifølge NINA Minirapport 381 - «Betenkning angående import av laksefisk» kan rømt oppdrettsrøye utgjøre en trussel mot den genetiske integriteten til de ville røyeopulasjonene.

Vi mener at kunnskapsgrunnlaget for denne søknaden er tilstrekkelig, jf. § 8 i naturmangfoldloven, forutsatt at opplysningene om genetisk opphav er korrekt.

Konsekvensene for naturmangfoldet jf. § 10 vurderes i forhold til en eventuell rømning. Ettersom sannsynligheten for rømming av fisk fra oppdrettsanlegget vurderes som liten, anser Miljødirektoratet at risikoen for uheldige følger for det biologiske mangfold ved import av røye fra svenske bestander, er relativt liten i denne saken.

I lys av dette, og på bakgrunn av en avveining mot andre viktige samfunnsinteresser, slik som økonomiske interesser, jf. naturmangfoldloven § 14, er Miljødirektoratet kommet til at Blåfjell Drift AS gis tillatelse til innførsel av 500 000 øyerogn av røye av svensk opprinnelse fra Sverige.

Miljødirektoratet har i behandlingen av søknaden også sett på naturmangfoldloven § 11, og vurdert den som ikke relevante til denne søknaden.

Biologisk materiale kan inneholde uønskede patogene agens, uansett materialets opprinnelse og dyrearten som materialet stammer fra. Hittil ukjente agens kan være vertikalt overførbare, og vil potensielt kunne spre sykdommer med importert biologisk materiale. En nærmere vurdering av disse forhold er imidlertid Mattilsynets ansvar.

Vi vil likevel uttrykke bekymring for flytting av biologisk materiale over landegrenser. Erfaringsmessig kan dette ha negative konsekvenser for både næringen og for ville fiskebestander i Norge, og det ville slik sett ha vært en fordel å bruke rogn produsert i Norge. Vi viser i denne forbindelse til NINA Minirapport 381 - Betenkning angående import av laksefisk.

Vedtak

Miljødirektoratet gir Blåfjell Drift AS tillatelse til innførsel av inntil 500 000 rognkorn av røye (*Salvelinus alpinus*) til akvakulturformål, jf. forskrift om fremmede organismer § 6.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

1. Tillatelsen til innførsel gjelder til og med uke 48 i 2021
2. Rogna skal hentes fra Kjedgeåsen Fisk, Karlsskoga
3. Det importerte materialet skal kun benyttes til matfiskproduksjon i Norge.
4. Blåfjell Drift AS kan ikke videreselge eller videreformidle levende importert materiale videre i Norge
5. Inntil 500 000 rognkorn kan innføres
6. Etter ankomst i Norge skal rogn transporteres direkte til Blåfjell Drift AS sitt anlegg i Lierne
7. Virksomheten skal, som ledd i internkontrollen, ha mottakskontroll av importert rogn, og skal kunne dokumentere følgende: Antall rogn som innføres, dato for innførsel og rognas opprinnelse (produsent/land); hvilket anlegg som er mottaker av rogn og antallet rogn anlegget mottar.

Dette vedtaket kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at dette brevet ble mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Raoul Bierach
seksjonsleder

Marthe Tangvold Bårdsen
rådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.